

KULTURDEPARTEMENTET

Postboks 8030 DEP
0030 OSLO

Vår ref: ITHR/2021/8240-4   Deres ref: Sak 21/3571   Dato: 30.09.2021

Høringsinnspill vedr. forskrift for tilskudd til frivilligsentraler

Vi viser til mottatt invitasjon til å komme med høringsinnspill ifht. forskrift for tilskudd til frivilligsentraler.

Lier kommune har via behandling i Oppvekst, kultur og idrettsutvalget og Helse, omsorg og velferdsutvalget denne uken fattet følgende vedtak:

1. Lier kommune anbefaler modell 4 som utgangspunkt for tilskudd til frivilligsentraler. Dette er den mest fleksible og utviklingsorienterte modellen som best ivaretar hensynet til ulike kommuners størrelse og behov.
2. Lier kommune ber om at det ikke kreves egen registrering av frivilligsentraler i enhetsregisteret når frivilligsentralen allerede er kommunalt organisert eller er organisert via en registrert ideell forening eller stiftelse.

Saksutredningen følger som vedlegg.

Med hilsen

Ingeborg Th. Rivelsrud
Kultursjef
Kultur og fritid

Dette dokumentet sendes elektronisk og har derfor ingen underskrift.

SAKSFREMLEGG

Saksmappe nr: 2021/8240-3   Saksbehandler: Ingeborg Th. Rivelsrud

Til behandling i:

Saksnr	Utvalg	Møtedato
	Oppvekst-, kultur- og idrettsutvalget	
	Helse-, omsorg- og velferdsutvalget	

Høring vedr. forskrift for tilskudd til frivilligsentraler

Kommunedirektørens forslag til vedtak.

1. Lier kommune anbefaler modell 4 som utgangspunkt for tilskudd til frivilligsentraler. Dette er den mest fleksible og utviklingsorienterte modellen som best ivaretar hensynet til ulike kommuners størrelse og behov.
2. Lier kommune ber om at det ikke stilles som absolutt krav at alle frivilligsentraler må ha egne vedtekter og eget styre. Der kommuner har egen frivilligpolitikk bør denne være forpliktende også ifht den kommunale frivilligsentraldriften. Styring og involvering av frivilligheten løses best og minst byråkratisk lokalt.
3. Lier kommune ber om at det heller ikke kreves egen registrering av frivilligsentraler i enhetsregisteret med mindre frivilligsentralen ikke allerede er kommunalt organisert eller organisert via en registrert ideell forening eller stiftelse.

Sammendrag.

Kulturdepartementet har sendt ut et høringsnotat vedr. ny forskrift om tilskudd til frivilligsentraler. Høringsfristen er 12. november 2021. Ikrafttredelse er planlagt fra 1. januar 2022.

I Lier har vi to frivilligsentraler – den kommunale Lier frivilligsentral og Lier Bygdetuns egen frivilligsentral. Sentralene samarbeider i det daglige, og uttalelsen til forskriften er utarbeidet av administrasjonen og begge frivilligsentralene sammen.

Saksutredning

1. Bakgrunn

Lier kommune har mottatt invitasjon til å komme med høringsinnspill vedr. forskrift for tilskudd til frivilligsentraler. I Lier har vi to frivilligsentraler – Lier frivilligsentral, som er kommunal, og Lier Bygdetuns frivilligsentral. Begge sentralene mottar årlig statlige tilskudd, og forutsetninger og organisering av tilskuddsoverføringene har vært justert flere ganger siden ordningen ble etablert i 1991. Nå fremmes en ny forskrift til høring, der målsetninger er tydeliggjort, ulike tilskuddsberegningsmodeller er beskrevet og noen nye forutsetninger og krav er lagt til grunn.

Saken legges fram for politisk drøfting da kommunedirektøren både anser det som politisk viktig å forankre vurderingene av forslaget som det er bedt om innspill til, både som grunnlag for endelige statlige beslutninger, men også fordi de kommunale konsekvensene og mulighetene vil bli berørt av hva som endelig blir bestemt mht. forskrift for tilskudd til frivilligsentraler.

Kommunedirektøren benytter også anledningen til å få fram noen utviklingstrekk for frivilligheten mer generelt. Dette vil bli fulgt videre opp i arbeidet med fornyet frivillighetspolitikk for Lier, igangsatt vinteren 2021 og forutsatt lagt fram politisk i 2022 som også er Frivillighetens år.

2. Høringsforslaget

Høringsforslaget foreligger her:

<https://www.regjeringen.no/contentassets/96d700af4f454271b5b9b25c66df0ba2/horingsnotat-forskrift-for-tilskudd-til-frivilligsentraler.pdf>

Målsetningen med den nye forskriften for frivilligsentraler er å skape gode og forutsigbare rammevilkår for frivilligsentraler slik at de kan stimulere til frivillig innsats, være åpne møteplasser for befolkningen og være bindeledd mellom kommunen og frivillig sektor. En tydeliggjort målsetning samtidig som det gis økt lokalt handlingsrom og mer ansvar til kommunene er forutsatt. Frivilligsentralens funksjon som møteplass er også vektlagt.

Forslaget legger opp til tydeligere krav for frivilligsentraler:

- Formalkrav mht. organisering; frivilligsentraler skal ha egne vedtekter, eget styre og avholde årsmøter.
- Registreringskrav; frivilligsentraler skal være registrert i enhetsregisteret og ha eget organisasjonsnummer og et navn som omfatter begrepet frivilligsentral eller lignende.

Det er ønsket at kommunene skal ha et overordnet frivillighetspolitisk ansvar for frivilligsentralene og derfor foreslås at kommunen skal stå som søker på vegne av alle sentraler i kommunen. Tilskuddet skal kun brukes til frivilligsentraler, men disponeringen innenfor formålet er opp til kommunene. Frivillig sektor må involveres mht opprettelse,

nedleggelse og drift av sentraler. Kravet om minst 40% lokal finansiering opprettholdes, og det er behov for å få kommunene til å forplikte seg til å være med på finansieringen. Det er i høringen forutsatt større ansvar for kommunene, bl.a. ved å forutsette at kommuner tar ansvar for den lokale finansieringen og sikrer gratis utlån av tilstrekkelige og egnede lokaler for frivilligheten (gjelder frivilligsentralens lokaler, men anbefales bredere). Det gis samtidig større lokalt handlingsrom, bl.a. mht. stillinger knyttet til sentralene.

Det foreligger fire modeller mht. fordeling av tilskuddsmidler. Modellene tar i ulik grad hensyn til folketallet i kommunene og om det finnes en eller flere frivilligsentraler i kommunene, og gir også i ulik grad rom for utvikling og endringer. To av de fire modellene er trukket fram som særlig hensiktsmessige:

- Modell 1 – som er svært lik dagens tilskuddsordning, som fordeler tilskudd til og ut fra de sentraler som finnes i dag.
- Modell 4 – som gir en likere fordeling ut fra folketall og økt lokalt handlingsrom mht. om det etableres en eller flere frivilligsentraler og hvordan disse bemannes.

Det anføres at forskriften med forutsetninger ikke vil ha økonomiske eller administrative konsekvenser av betydning. Det tas sikte på at forskriftene skal tre i kraft fra januar 2022.

3. Kommunedirektørens vurderinger

Lier har hatt frivilligsentral siden etableringen av ordningen, og har hatt to sentraler i mer enn ti år. Begge sentraler har utgangspunkt i respekten for frivillighetens forutsetninger og de frivilliges frihet. Begge sentraler driver aktiv rekruttering, ivaretagelse og tilrettelegging for frivillig innsats. Frivilligsentralen på bygdetunet rekrutterer og ivaretar egne frivillige, dvs. de som er knyttet til bygdetunets drift og oppgaver, mens Lier frivilligsentral rekrutterer og tilrettelegger bredere – for mange ulike oppgaver og formål, og er også på tilbudssiden og med en kontaktflate ut mot foreningslivet.

Frivillig sektor er som resten av samfunnet i rask utvikling. Frivillighet Norges frivillighetspolitisk plattform (2019-23) kan i sin helhet leses her:

<https://www.frivillighetnorge.no/politikk/frivillighetspolitisk-plattform-2019-2023/#frivillighets-plass-i-samfunnet> Sentrale budskap er bl.a. følgende:

Hvordan folk ønsker å engasjere seg er i endring. Færre er aktive i samme organisasjon over lang tid, man har ofte flere medlemskap, flere deltar i aktiviteter uten å være medlemmer og mange engasjerer seg i aksjonist- og punktfrivillighet.

For organisasjonene merkes dette både ved at det forventes mer tilrettelegging for at folk skal delta og at det blir vanskeligere å finne personer som vil være med og drive organisasjonene og medlemsdemokratiet over tid på frivillig basis. Dette krever mer ressurser for å følge opp personer som er i organisasjonen over kortere tid, og fordi de fleste organisasjoner er bygd opp rundt medlemsdemokrati hvor medlemmene både tar beslutningene og i hovedsak drifter organisasjonene.

Det må ligge til grunn at frivillige organisasjoner skal drives av frivillige, dette legger begrensninger på hvor stor grad av profesjonalisering som kan forventes av organisasjonene. Kravene til å bidra i organisasjoner kan ikke bli så høye at noen mister muligheten til å delta.

En globalisert økonomi og flere migrasjonsbølger gjør at Norge er et samfunn med innvandring fra hele verden. Mange som kommer hit kjenner ikke til hvilke organisasjoner som finnes eller hvordan frivillige organisasjoner fungerer i Norge. For at alle skal ha reell mulighet til å delta må det sikres at alle får kunnskap om og blir kjent med de frivillige organisasjonene uavhengig av bakgrunn.

Endringer i samfunnet skaper utfordringer for å rekruttere og beholde medlemmer, deltagere, givere og frivillige i de frivillige organisasjonene. For at de skal lykkes med dette er det nødvendig med:

- mer ressurser til å tilrettelegge for å koordinere, lede og inspirere frivillige, medlemmer og deltagere.*
- mer ressurser til anlegg, utstyr, organisering, instruksjon osv. slik at medlemsaktivitetene holder den kvaliteten som etterspørres.*
- tilrettelegging for at aksjonsbaserte initiativ kan gå fra å være løse sammenslutninger til å bli organisasjoner.*
- at kommunene legger til rette for at alle nye innbyggere får oversikt over de frivillige tilbudene som eksisterer i kommunen.*

Kommunedirektøren har i vurderingene under hentet erfaringer fra frivilligsentraldriften i kommunen og lagt inn noen vurderinger av hvordan vi best kan rigge oss framover ifht. ambisjonen om fortsatt god og tidsriktig tilrettelegging for frivillig innsats framover.

3.1 Målsetninger og formål

Målsetninger og formål skissert i høringsinnspillet kan gis tilslutning. Lier kommune har også en vedtatt politikk på at vi ønsker å gjøre det enkelt å være frivillig og å delta med frivillig innsats, og vi har fokus både på rekruttering, tilrettelegging og synliggjøring av frivillighet ut fra den verdien og betydningen frivillighet har for den enkelte og for lokalsamfunnet. God kommunikasjon og samhandling mellom kommune og frivillighet med felles møteplasser og likeverdighet ut fra ulike roller er også Lier kommunes mål.

3.2 Valg av modell

Frivilligheten og foreningslivet er i endring, og det trenges tjenester og virkemidler som er utviklingsorienterte og tilpasset fremtidens behov og forutsetninger. Kommunedirektøren vurderer på bakgrunn av dette modell 4 som den best egnede.

Denne vil åpne for at kommunene sammen med frivilligheten kan sikre en frivilligsentralorganisering og –innretning som best ivaretar lokale behov og utfordringer, og som kan justeres etter endrede forutsetninger. Om kommunen velger en større sentral som kan dekke alle behov eller om det er mest praktisk med flere, det står vi da fritt til selv å vurdere dersom modell 4 blir valgt.

3.3 Forutsetninger, krav og konsekvenser

Kommunedirektøren har tillatt seg også å vurdere noen av premissene som er lagt til grunn i høringsforslaget.

- **Kravet om organisering med egne vedtekter, eget styre og årsmøtegjennomføring** oppfattes som unødvendig absolutt og blir også en byråkratisering som vil koste tid på bekostning av andre og mer praktisk nyttige og prioriterte oppgaver.

Når kommunene nå blir forutsatt gitt en tydeligere forventning til å sikre frivilligsentraldriften i hht. målsetninger gitt fra sentralt hold, så bør også kommunene kunne forutsettes å organisere arbeidet på en tilfredsstillende måte og innenfor politisk kontroll på kommunenivå. Kommunene vil i hht. egen frivilligpolitikk (og ikke nødvendigvis via egne vedtekter) kunne sikre reell medvirkning og involvering av frivilligheten i drift og prioriteringer av frivilligsentraler som møtested og arena for aktivitet og samarbeid.

Lier kommune ønsker ikke krav om egne vedtekter og eget styre for frivilligsentraler. Kun sentraler som ikke er drevet av en kommune, en forening eller en stiftelse bør avkreses egne vedtekter og eget styre.

- **Kravet om registrering i Enhetsregisteret med eget organisasjonsnummer og navn som omfatter begrepet frivilligsentral eller lignende**, bør av samme grunn ikke være et absolutt krav. Dette oppleves som en unødvendig byråkratisering, og kontrolleffekten oppleves som liten.
- **Forutsetningen om at kommunen forplikter seg til å dekke minst 40% av totalkostnadene til drift av frivilligsentraler** uten avgrensninger ifht. hvem som står som driftsansvarlige og fastsetter driftsnivå virker urimelig.

At kommunen dekker minst 40% av rent kommunale sentraler anses uproblematisk og er i praksis allerede overoppfyllt for Lier kommunes del. Forutsetningen om å kunne stille tilfredsstillende og tilstrekkelige gratis lokaler til disposisjon utgjør alene en stor økonomisk tilrettelegging, og i tillegg kommer lønn, kontorhold og aktivitetsdrift.

- **Forutsetningen om at forskriften ikke medfører økte kostnader**
Dersom kravet om egne vedtekter og styre opprettholdes, vil dette føre til økt ressursbruk og forpliktelse for både kommunen og frivilligheten. For kommunens del vil det da måtte settes av administrative ressurser til dette, sikret enten ved økte driftsrammer eller ved redusert tjeneste ut mot frivilligheten.

Lier kommune stiller i dag frivilligsentralens egne lokaler og lokaler for enkelte aktiviteter i regi av frivillige knyttet til sentralen gratis til disposisjon for frivilligheten, men disse er langt fra tilstrekkelige. Kommunens generelle politikk vedr. lokaler er ellers at vi stiller

lokaler til gratis disposisjon for trening og øvelser for barn og unge, mens voksne betaler leie og leie også betales for arrangementer.

Hvis kommunen faktisk forventes å stille tilfredsstillende og tilstrekkelige lokaler til disposisjon for frivilligheten mer generelt så vil dette ha en merkostnad i forhold til mindre leieinntekter til kommunen på flere hundre tusen årlig. Dette må i så fall avklares politisk og sikres via handlingsprogrammet. Kommunedirektøren oppfatter ikke at dette er adressert som et krav, men mer som et råd eller som ønskelig. Det er selvsagt også sterkt ønskelig sett fra våre foreningers og frivilliges side lokalt.

4. Kommunedirektørens anbefaling

- Lier kommune anbefaler modell 4 som utgangspunkt for tilskudd til frivilligsentraler. Dette er den mest fleksible og utviklingsorienterte modellen som best ivaretar hensynet til ulike kommunes størrelse og behov.
- Lier kommune ber om at det ikke stilles som absolutt krav at alle frivilligsentraler må ha egne vedtekter og eget styre. Der kommuner har egen frivilligpolitikk bør denne være forpliktende også ifht den kommunale frivilligsentraldriften. Styring og involvering av frivilligheten løses best og minst byråkratisk lokalt.
- Lier kommune ber om at det heller ikke kreves egen registrering av frivilligsentraler i enhetsregisteret med mindre frivilligsentralen ikke allerede er kommunalt organisert eller organisert via en registrert ideell forening eller stiftelse.